

The background is a dark blue gradient with a starry texture. On the left side, there are several overlapping circular elements. One prominent feature is a large circular scale with tick marks and numbers ranging from 140 to 260. Other circles are partially visible, some with dashed lines and arrows, suggesting a technical or scientific theme.

ISKB49 - DIGITÁLNÍ KURÁTORSTVÍ REFERENČNÍ MODEL OAIS

MICHAL KONEČNÝ

KABINET INFORMAČNÍCH STUDIÍ A KNIHOVNICTVÍ

27. ÚNORA 2019

CO NÁS ČEKÁ?

1. Úvod (pro ty, co tu nebyli).
2. Opakování (pro ty, co tu byli).
3. Vyhodnocení úkolů.
4. Řekneme si, co je referenční model OAIS a co vedlo k jeho vzniku.
5. Vysvětlíme si základní funkce modelu.
6. Popíšeme si entity modelu a vztahy mezi nimi.
7. Pokusíme se aplikovat model na digitální archiv fiktivní instituce.

DIGITÁLNÍ KURÁTORSTVÍ

V širším pojetí se jedná o údržbu, zhodnocování a důvěryhodnost digitálních informací pro současné a budoucí použití.

David Giaretta

DLOUHODOBÉ UCHOVÁVÁNÍ

- *Digital preservation, long term preservation...*
- Pořizování, uchovávání a zpřístupnění dat takovým způsobem, aby byla zajištěna jejich použitelnost, dostupnost a autenticita

CO JE TO „MODEL“?

1. Fyzický objekt reprezentující vzhled nebo funkce skutečného objektu, často bývá zmenšený.
2. Systém, který je kopírovaný nebo napodobovaný s cílem dosáhnout podobných výsledků.
3. Teoretický popis systémů nebo procesů napomáhající k pochopení způsobu, jakým fungují nebo by mohly fungovat.
4. Vzor nebo předloha určitého způsobu chování.

PROČ OAIS?

Srozumitelná a důsledně používaná terminologie je předpokladem smysluplné diskuze o dlouhodobém uchovávání.

David Giaretta et al., 2009

KAHN-WILENSKY

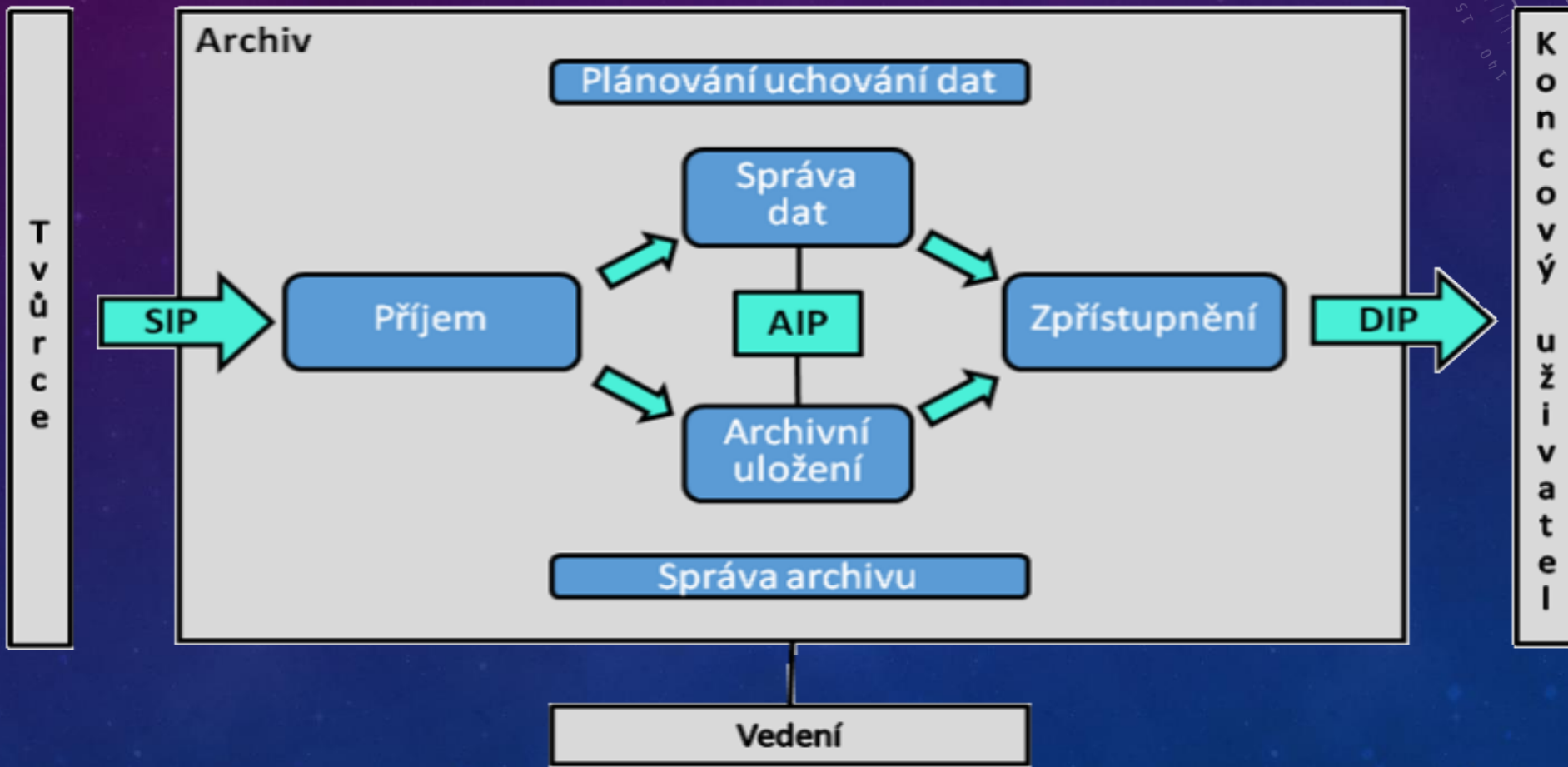
- Technický model digitální knihovny
- Snaha postihnout různé aspekty (intelektuální vlastnictví, různorodé zdroje)
- Základem jsou digitální objekty identifikované tzn. *handle*
- Architekturu tvoří 4 základní komponenty:
 - **uživatelské rozhraní**
 - **repozitář**
 - **identifikační systém**
 - **vyhledávací systém**

OPEN ARCHIVAL INFORMATION SYSTEM

- Otevřený Archivační Informační Systém
- Mezinárodní norma ISO 14721
- Terminologický a konceptuální rámec pro:
 - popis a porovnávání architektury,
 - volbu strategií LTP,
 - porovnání datových modelů digitálních archivů,
 - odhadování změny v průběhu času.
- Jeho součástí je funkční a informační model

FUNKČNÍ MODEL OAIS

URČENÁ SKUPINA

- Stanovená skupina možných koncových uživatelů, kteří by měli být schopni porozumět konkrétní množině informací
- Určená skupina může být složena z více uživatelských skupin
- Určenou skupinu si vymezuje archiv a její vymezení se v průběhu času může měnit

INFORMAČNÍ MODEL OAIS

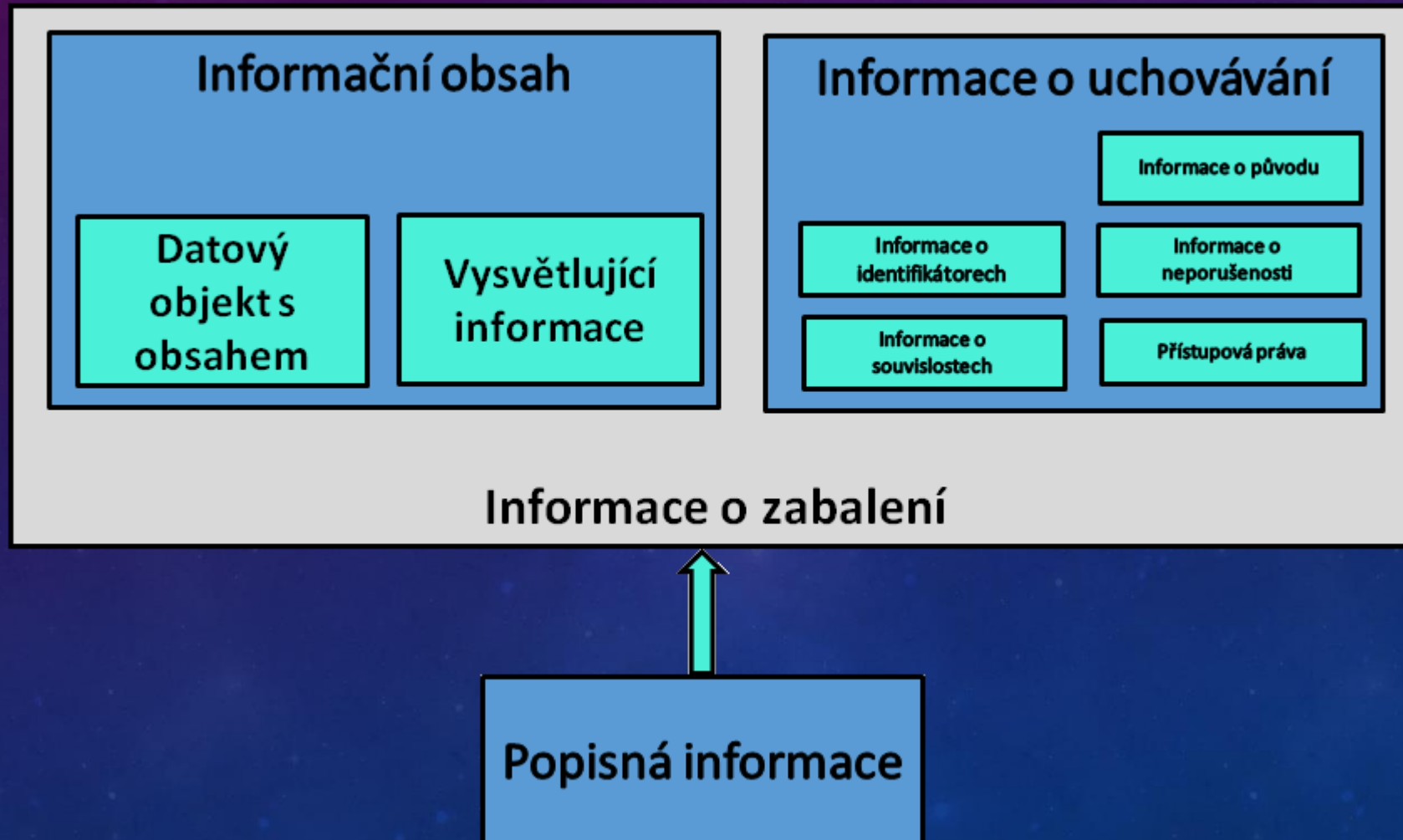
- Informační model popisuje uspořádání informací při pohybu archivačním systémem
- Je založen na konceptu „Informačního balíčku“
 - **Submission Information Package** vstupuje do archivačního systému
 - **Archival Information Package** je předmětem dlouhodobého uchování
 - **Dissemination Information Package** je určen koncovým uživatelům

VYSVĚTLUJÍCÍ INFORMACE

- Srozumitelnost datového objektu zajišťují vysvětlující informace
- ... a informace které vysvětlují, co jsou vysvětlující informace...
- Určená skupina disponuje znalostní základnou
- Čím méně specializovaná je znalostní základna, tím více vysvětlujících informací je potřeba

ARCHIVNÍ INFORMAČNÍ BALÍČEK

FORMÁTY INFORMAČNÍCH BALÍČKŮ

- Bagit
- METS
 - Popisná metadata k objektům
 - Administrativní metadata
 - Metadata přístupových práv
 - Metadata o analogové předloze
 - Metadata o původu
 - Struktura a seznam souborů
 - Vztahy a chování

```
▼<mets:dmdSec ID="dmdSec_3">
  ▼<mets:mdWrap MDTYPE="DC">
    ▼<mets:xmlData>
      ▼<dcterms:dublincore xmlns:dcterms="http://purl.org/dc/terms/" xmlns:dc="http://purl.org/dc/elements/1.1/"
        http://dublincore.org/schemas/xmls/qdc/2008/02/11/dcterms.xsd">
        <dc:title>Dřevo</dc:title>
        <dc:creator>Michal Konečný</dc:creator>
        <dc:date>2009-01-13</dc:date>
        <dc:description>Polena ve sněhu</dc:description>
        <dc:type>Image</dc:type>
        <dc:format>JPEG</dc:format>
        </dcterms:dublincore>
      </mets:xmlData>
    </mets:mdWrap>
  </mets:dmdSec>
▼<mets:dmdSec ID="dmdSec_4">
  ▼<mets:mdWrap MDTYPE="DC">
    ▼<mets:xmlData>
      ▼<dcterms:dublincore xmlns:dcterms="http://purl.org/dc/terms/" xmlns:dc="http://purl.org/dc/elements/1.1/"
        http://dublincore.org/schemas/xmls/qdc/2008/02/11/dcterms.xsd">
        <dc:title>DCC Lifecycle</dc:title>
        <dc:creator>Digital Curation Centre</dc:creator>
        <dc:date>2014-11-30</dc:date>
        <dc:description>Životní cyklus digitálního kurátorství</dc:description>
        <dc:type>Testovací soubor</dc:type>
        <dc:format>Image</dc:format>
        </dcterms:dublincore>
      </mets:xmlData>
    </mets:mdWrap>
  </mets:dmdSec>
```

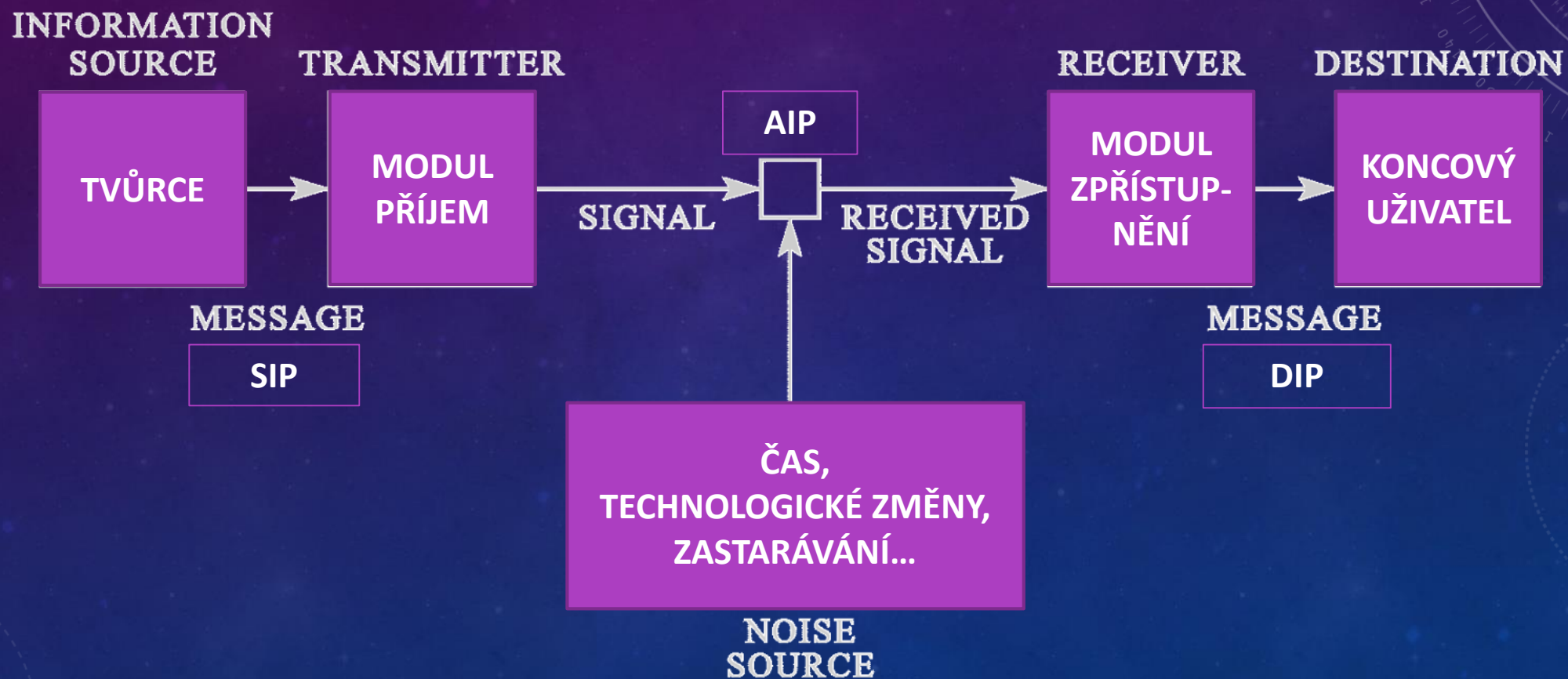
KOMUNIKACE NAPŘÍČ ČASEM

Dlouhodobé uchování vnímáme jako „interoperabilitu s budoucností“ a jsme přesvědčeni, že účelem digitálního kurátorství je „komunikace napříč časem“.

Chris Rusbridge et al., 2005

OBEČNÝ MODEL KOMUNIKACE

DOPORUČENÉ ZDROJE A ODKAZY

1. Úvod do referenčního modelu otevřeného archivačního informačního systému (OAIS)
Český překlad knihy Briana Lavoie, která čtenáře seznámí s OAIS
2. Český překlad Kurátorského životního cyklu DCC
3. Significant Properties, Authenticity, Provenance, Representation Information and OAIS Information
Článek D. Giarety o významných vlastnostech, autenticitě, původu a vysvětlujících informacích.
4. Digitální knihovny - teorie a praxe
Úvod do problematiky digitálních archivů a knihoven.
5. OAIS: možnosti a limity aplikace
Shrnutí poznatků o praktické implementaci modelu OAIS.

DĚKUJI ZA VAŠI POZORNOST

... a rád zodpovím vaše dotazy

Michal Konečný

jsem@digitalnikurator.cz

POUŽITÉ ZDROJE

- RUSBRIDGE, C., P. BUNEMAN, P. BURNHILL, D. GIARETTA, S. ROSS, L. LYON a M. ATKINSON. The Digital Curation Centre: A Vision for Digital Curation. In: 2005 *IEEE International Symposium on Mass Storage Systems and Technology* [online]. IEEE, 2005, s. 31-41 [cit. 2019-02-26]. DOI: 10.1109/LGDI.2005.1612461. ISBN 0-7803-9228-0. Dostupné z: <http://ieeexplore.ieee.org/document/1612461/>
- GIARETTA, David. 2008. DCC Approach to Digital Curation. *DCC Development* [online]. 2008-07-14 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z: <http://twiki.dcc.rl.ac.uk/bin/view/OLD/DCCApproachToCuration>
- GIARETTA, David, Matthews, B., Bicarregui, J., Lambert, S., Guercio, M., Michetti, G., & Sawyer, D. 2009. *Significant Properties, Authenticity, Provenance, Representation Information and OAIS Information*. UC Office of the President: California Digital Library [online]. 2009-05-10 [cit. 2018-11-14]. Dostupné z <https://escholarship.org/uc/item/0wf3j9cw>
- KONEČNÝ, Michal. 2016. *Návrh kompetenčního modelu a kurikula digitálního kurátorství* [online]. Brno. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Miroslav Bartošek Dostupné z: http://is.muni.cz/th/426710/ff_m/.
- LAVOIE, Brian F. a Marek MELICHAR (překl.). 2015. *Úvod do referenčního modelu otevřeného archivačního informačního systému (OAIS)*. Výstup projektu LTP-Pilot. Brno. Dostupné z: <https://drive.google.com/file/d/0BzOLuOh094X8ejZ0NHVOY3VuOTg/>
- ŠVÁSTOVA, Pavla. 2014. *MODS a další metadatová schémata v oblasti digitalizace dokumentů*. In: *Knihovny současnosti ...: sborník z ... konference, konané ve dnech ... v ..* Brno: Sdružení knihoven ČR, 2014. ISBN 978-80-86249-54-4. ISSN 1805-6962.
- BARTOŠEK, Miroslav. 2004. Digitální knihovny - teorie a praxe. *Národní knihovna: knihovnická revue*. Praha: Národní knihovna ČR, 15(4): 233-254. ISSN 1214-0678. Dostupné také z: <http://full.nkp.cz/nkkr/NKKR0404/0404233.html>